

MIGRATIE BELGEN PAKKEN ASIELPROBLEEM HEEL ANDERS AAN EN HOUDEN ALLEENSTAANDE MANNEN BUITEN DEUREN VAN AZC'S

ALLEEN BELGIË ZAG DALING

Nieuwe asielaanvragen

Nederland	België	Duitsland
2021 24.730	2021 19.545	2021 148.175
2022 35.500	2022 32.100	2022 217.735
2023 38.320	2023 29.260	2023 329.035

MEER DAN MILJOEN MENSEN NAAR DE EU

Nieuwe asielaanvragen in de Europese Unie

2021	535.985
2022	873.680
2023	1.049.020

BRON EUROPEAN UNION AGENCY FOR ASYLUM (EUAA)

'BEELDVORMING IS DOORSLAGGEVEND'

De Belgen hebben óók een asielprobleem, maar gaan er heel anders mee om: alleenstaande mannen krijgen geen plek in een azc en kritische oordelen van de rechter worden genegeerd door de staat. Het aantal asielaanvragen daalde er vorig jaar, in tegenstelling tot in de rest van de EU.

door Alexander Bakker en Emile Kossen

In de eerste maanden van 2024 ligt de asielinstroom in ons land zo'n 30 procent hoger dan vorig jaar. Alle azc's zitten vol. Het leidt tot noodkreten van het COA, het afhuren van hotels en het aanbod van het Rode Kruis om noodopvang te regelen.

Nederland is niet uniek, want EU-breed neemt het aantal asielaanvragen toe. Het Europese agentschap voor Asiel meldt dat januari 2024 – met 94.000 aanvragen – een van de drukste wintermaanden in de boeken was. Vorig jaar melden zich meer dan een miljoen asielzoekers in de Europese Unie, een stijging van meer dan 20 procent. Onder meer Duitsland, Frankrijk en Nederland kregen meer asielverzoeken te verwerken.

De uitzondering is België:

daar daalde het aantal asielaanvragen met 8,8 procent. Onze zuiderburen kampen eveneens met serieuze opvangproblemen. Sinds vorige zomer krijgen alleenstaande mannelijke asielzoekers te horen dat er geen bed in een azc voor ze is. Voor vrouwen en kinderen is wel plek. Van de Belgische Raad van State mag dat niet, toch drukte de regering door. Staatssecretaris Nicole de Moor weigert talloze opgelegde dwangsommen te betalen, waarop deurwaarders haar kantoor leeghaalden, tot het koffiezetapparaat aan toe.

Opvangwet

„Dat we nu minder asielaanvragen krijgen, heeft te maken met een soort permanente crisis die is gecreëerd door de politiek. De opvangwet biedt bijvoorbeeld

beeld wel een spreidings-element zoals bij jullie, maar die wordt niet gebruikt”, zegt de Belgische migratie-onderzoeker Pascal Debruyne.

Beeldvorming kan 'van doorslaggevend belang' zijn, denkt econoom en migratiekenner Hans Roodenburg. „In herkomstlanden worden folders verspreid waarin wordt verteld dat Nederland *the place to be* is. Foto's van hotels en cruiseschepen naar het thuisfront doen de rest.” Het vormt een contrast met beelden vanuit België van dakloze asielzoekers in tentjes. „Als je weet dat je als alleenstaande man op straat terecht komt, krijg je een doorschuifeffect tussen landen. Een deel gaat dan naar Duitsland en Nederland”, zegt Debruyne.

Op een aantal punten is het Belgische asielbeleid strenger dan het Nederlandse. Gezinshereniging wordt met bureaucratische hobbels lastig gemaakt. Statushouders moeten zelf op zoek naar een woning; maximaal vier maanden na het verkrijgen van een verblijfstatus worden ze uit het azc gezet.

Ontmoedigen

„Al die stappen kunnen de komst wat ontmoedigen, maar uiteindelijk gaan mensen er wegen omheen bedenken”, weet Debruyne, die onlangs een boek publiceerde over gezinshereniging. „De keus voor een land heeft als eerste te maken met de aanwezigheid van familie en mogelijkheden voor formeel of informeel werk.”

Het inwilligingspercentage van asielverzoeken ligt in België aanzienlijk lager – 43 procent versus 85 procent in Nederland. Het heeft deels te maken met welke nationaliteiten aankloppen: in Nederland zijn dat relatief veel 'kansrijke' Syriërs en Turken, terwijl België veel mensen uit Burundi en Afghanistan ziet komen.

Hans Roodenburg wijst

naar de Nederlandse 'omkering van de bewijslast' bij asielverzoeken. „De IND moet aantonen dat de asielzoeker niet de waarheid spreekt.” Ook alleenstaande jongeren worden anders behandeld. Als ze in Nederland een asielstatus krijgen, kunnen ze binnen drie maanden relatief eenvoudig hun ouders over laten komen. De IND zegt dat het 'erop lijkt dat steeds meer gezinnen er bewust voor kiezen om een kind vooruit te sturen om asiel aan te vragen’.

Het aantal jongeren dat naar België kwam, nam juist met een derde af. „We hebben ingezet op preventiecampagnes voor niet-begeleide minderjarigen”, zegt staatssecretaris De Moor. „Toch bleef de asielaanvraag ook in België hoog.”

Het grote antwoord van de Europese Unie op de migratiechaos is het asiel- en migratiepact. Vandaag stemt het Europees Parlement over het plan waarover al tien jaar wordt gesproken. De lidstaten volgen binnenkort.

Het pakket bestaat uit tien grote wetten en regelt onder andere vluchtprocedures voor migranten die nul kans maken op een vluch-

telingenstatus. Zo moet worden voorkomen dat bijvoorbeeld Marokkanen doorreizen. Verder gaan de Dublin-regels op de schop en is het de bedoeling dat migranten eerlijker over het landenblok worden verdeeld.

Lidstaten die niet willen meewerken kunnen hun plicht afkopen door 20.000 euro per migrant te betalen aan bijvoorbeeld Italië. Zo'n aankomstland kan dat geld gebruiken om opvang te creëren. De verwachting is dat een meerderheid van het Europees Parlement akkoord gaat. „Dit is buitengewoon cruciaal”, zegt demissionair staatssecretaris Eric van der Burg (Asiel). „We hebben het echt nodig om grip te krijgen op migratie en met name voor de groep die weinig kans maakt om hier te blijven.”

Migratiedeals

Lidstaten krijgen twee jaar de tijd om de regels in te voeren. Er is ook kritiek. Zo blijft het de vraag hoe afgewezen migranten worden teruggestuurd. Brussel probeert met tal van landen in Afrika afspraken te maken. Zonder migratiedeals dreigt ook het nieuwe systeem weer vast te lopen.

'IN FOLDERS WORDT GEZEGD DAT NEDERLAND THE PLACE TO BE IS'